

TUTKIMUSRAPORTTI

Tietoisuus ja asenteet saimaannorpasta

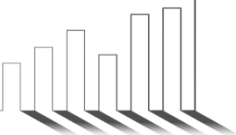
Tuomo Turja
2.3.2018

MITEN TUTKIMUS TEHTIIN

Tutkimuksen toteutus

- Tämän tutkimuksen on tehnyt Taloustutkimus Oy Metsähallituksen toimeksiannosta.
- Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää Saimaan vesistöalueen asukkaiden tietoisuutta ja asenteita saimaannorppaan liittyvissä asioissa. Tutkimus tarjoaa soveltuvien osien seurantatietoa vuonna 2013 tehdylle vastaavalle tutkimukselle.
- Tutkimuksen kohderyhmänä oli Saimaan vesistöalueen 18-79-vuotias väestö. Kohderyhmään kuuluivat seuraavat kunnat: Enonkoski, Heinävesi, Imatra, Joensuu, Joroinen, Juva, Kitee, Lappeenranta, Lemi, Liperi, Mikkeli, Puumala, Rantasalmi, Ruokolahti, Rääkkylä, Savitaipale, Savonlinna, Sulkava, Taipalsaari ja Varkaus.
- Otos poimittiin satunnaisotannalla Bisnoden Ihmiset-palvelusta. Tutkimus tehtiin atk-avusteisina puhelinhaastatteluina (CATI).
- Tutkimuksen tiedonkeruu toteutettiin 24.1-10.2.2018 välisenä aikana.
- Tutkimuksessa haastateltiin yhteensä 1006 henkilöä. Tutkimuksen otos painotettiin iän, sukupuolen, ja asuinalueen (maakuntataso) mukaan kohderyhmää edustavaksi.
- Tutkimuksen aineisto on käsitelty Taloustutkimus Oy:ssä erityisesti markkinatutkimustiedon analysointiin tarkoitetuilla ohjelmistoilla. Tulostuksessa on käytetty T-testiä, joka mittaa kunkin taulukkoelementin kohdalla, poikkeako luku jäännösryhmästä enemmän kuin mitä satunnaisvaihtelun osuus on 95 %:n luotettavuustasolla. Väritetty solu taulukoissa osoittaa, että ero on merkitsevä. Tutkimuksen päätuloksen ("total"-sarake) tilastollinen virhemarginaali 95 %:n luotettavuustasolla on noin $\pm 3,2$ prosenttiyksikköä.

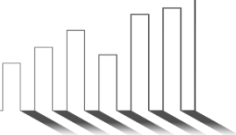

YHTEENVETO TULOKSISTA

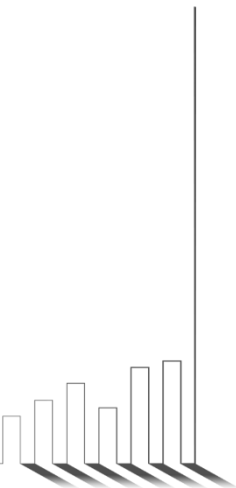
Yhteenveto 1/2

- Saimaan vesistöalueen asukkaat viettävät aikaa Saimaalla kohtalaisen paljon. Kolmasosa vastaajista on viettänyt siellä aikaa säännöllisesti ja 23 prosenttia silloin tällöin. Neljäsosa ei ole viettänyt Saimaalla aikaa lainakaan viimeisen vuoden aikana. Eteläsavolaiset ovat viettäneet Saimaalla aikaa eniten. Tärkeimmät ajanviettotavat Saimaalla ovat sen tarkemmin määrittelemätön virkistyskäyttö (73 %), vesillä liikkuminen (60 %), mökkeily (52 %) ja kalastus (43 %).
- Saimaannorpan on nähnyt luonnossa 31 prosenttia vastaajista. Tulos on hyvin samanlainen kuin vuonna 2013.
- Tärkeimmät tiedonlähteet saimaannorpasta ovat sanoma- ja aikakauslehdet (56 %), televisio (50 %) ja internet (37 %). Netti on tärkein tiedonlähde alle 35-vuotiailla, yli 50-vuotiaat suosivat lehtiä ja televisiota.
- Noin kahdeksan kymmenestä vastaajasta kokee, että saimaannorpan suojelusta on saatavilla tietoa sopivasti. Enemmän tietoa kaipaisi 14 prosenttia. Tietoa halutaan lisää norpan elämästä yleisesti, suojeluinfoa sekä tietoa siitä, miten itse voisi osallistua saimaannorpan suojeluun.
- Yleiskuva on, että saimaannorpan suojeluun suhtaudutaan erittäin myönteisesti. Vesistöalueen asukkaista 57 prosenttia pitää norpan suojelua erittäin tärkeänä ja 39 prosenttia melko tärkeänä. Noin yhdeksän kymmenestä pitää kaikkien lueteltujen saimaannorppaa uhkaavien tekijöiden torjumista tärkeänä. Erityisen tärkeänä koettiin ympäristömyrkkysten vähentäminen (96 %) ja pesimäaikaisten häiriöiden välttäminen (95 %).
- Suojelutoimenpiteistä perustelluimmiksi koettiin talviaikaiset liikkumisrajoitukset (91 %) ja kalastusrajoitukset (88 %). Noin kahdeksan kymmenestä piti perusteltuina myös Saimaan talviaikaisen vedenkorkeuden sääntelyn ja pesimäalueiden suojelemisen muulta maankäytöltä.

Yhteenveto 2/2

- Ainoastaan kolmella prosentilla vastaajista on kielteisiä kokemuksia saimaannorpasta. Kysyttäessä mitä kielteiset kokemukset ovat, nousivat kalastukselle ja kaloille aiheutetut vahingot erityisesti esiin.
- Myönteisiä kokemuksia oli 55 prosentilla. Myönteiset kokemukset liittyivät usein norpan näkemiseen luonnossa sekä norpan yleiseen olemukseen, jota pidetään enimmäkseen suloisena. Myös Norppa-Live mainittiin usein myönteisenä kokemuksena.
- Saimaan vesistöalueen asukkaista noin puolet pitää nykyistä arviota norppakannan koosta totuutta vastaavana. Liian suurena arvioita pitää 12 prosenttia ja liian pienenä kuusi prosenttia. Yli kolmannes ei osaa ottaa kantaa asiaan.
- Saimaannorppa-LIFE-hankkeen tunnettuus on kohtalainen. Hankkeen tuntee nimeltä 42 prosenttia, viidellä prosentilla on tarkempaa tietoa hankkeesta. Enemmistölle (52 %) hanke ei kuitenkaan ole tuttu.

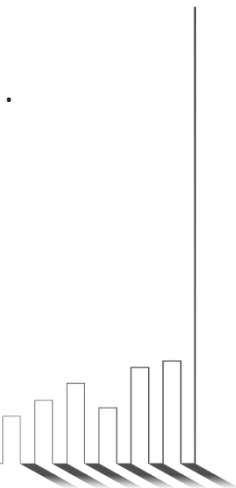

KYSYMYSKOHTAISET TULOKSET JA TUTKIMUSGRAFIikka

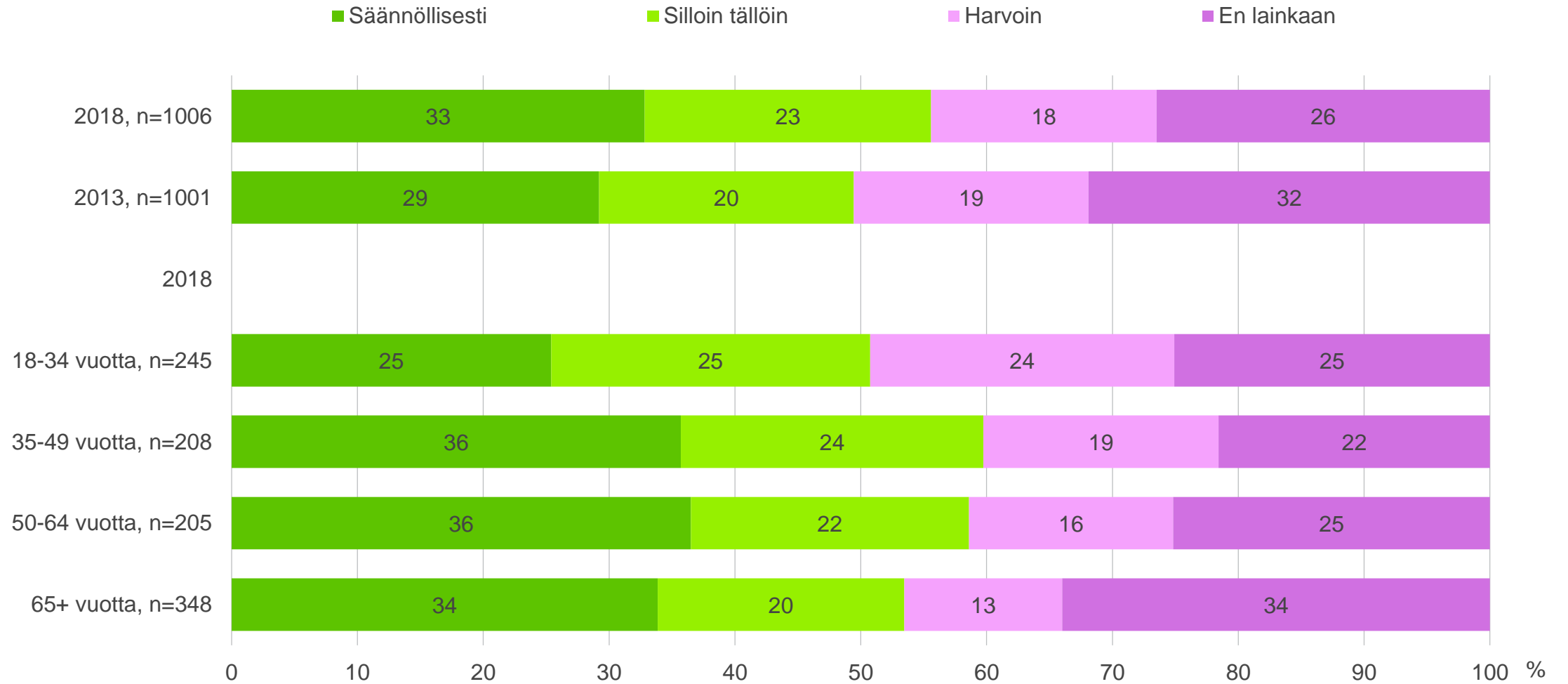

Ajanvietto Saimaalla, henkilökohtaiset havainnot saimaannorpasta

- Saimaan vesistöalueen väestö viettää aikaa Saimaalla tai sen rannalla kohtalaisen paljon. Kolmasosa on viettänyt viimeisen vuoden aikana siellä aikaa säännöllisesti, 23 prosenttia silloin tällöin ja 18 prosenttia harvoin. Neljäsosa (26 %) ei ole viettänyt Saimaalla aika lainkaan viimeisen vuoden aikana. Nyt Saimaalla aikaa viettävien osuus on hieman suurempi kuin vuonna 2013.
- Alueellisesti tarkasteltuna Etelä-Savon asukkaat viettävät aikaa Saimaalla eniten, heistä 46 prosenttia viettää aikaa Saimaalla säännöllisesti. Pohjoiskarjalalaisista Saimaan vesistöalueella asuvista puolet (52 %) ei vietä Saimaalla aikaa lainkaan, ja ainoastaan 12 prosenttia viettää siellä aikaa säännöllisesti.
- Luetelluista asioista eniten Saimaalla tai sen rannalla on oltu jonkin muun virkistyskäytön merkeissä, 73 prosenttia niistä, jotka ovat viettäneet aikaa Saimaalla vastasivat tehneensä näin viimeisen vuoden aikana. Vesillä on liikkunut 60 prosenttia, 52 prosenttia on mökkeillyt ja 43 prosenttia on kalastanut. Verrattuna vuoteen 2013, nyt ilmoitetaan muuta virkistyskäyttöä ja vesillä liikkumista selvästi enemmän.
- Saimaannorpan on nähnyt luonnossa usein kahdeksan prosenttia ja muutaman kerran 23 prosenttia. Kaksi kolmasosaa ei ole nähnyt saimaannorppaa luonnossa koskaan. Päätuloksessa ei ole muutosta vuodesta 2013. Keskimääräistä useammin norppia ovat havainneet Etelä-Savon asukkaat. Saimaan vesistöalueella Pohjois-Karjalassa asuvista 79 prosenttia ei ole nähnyt saimaannorppaa koskaan.

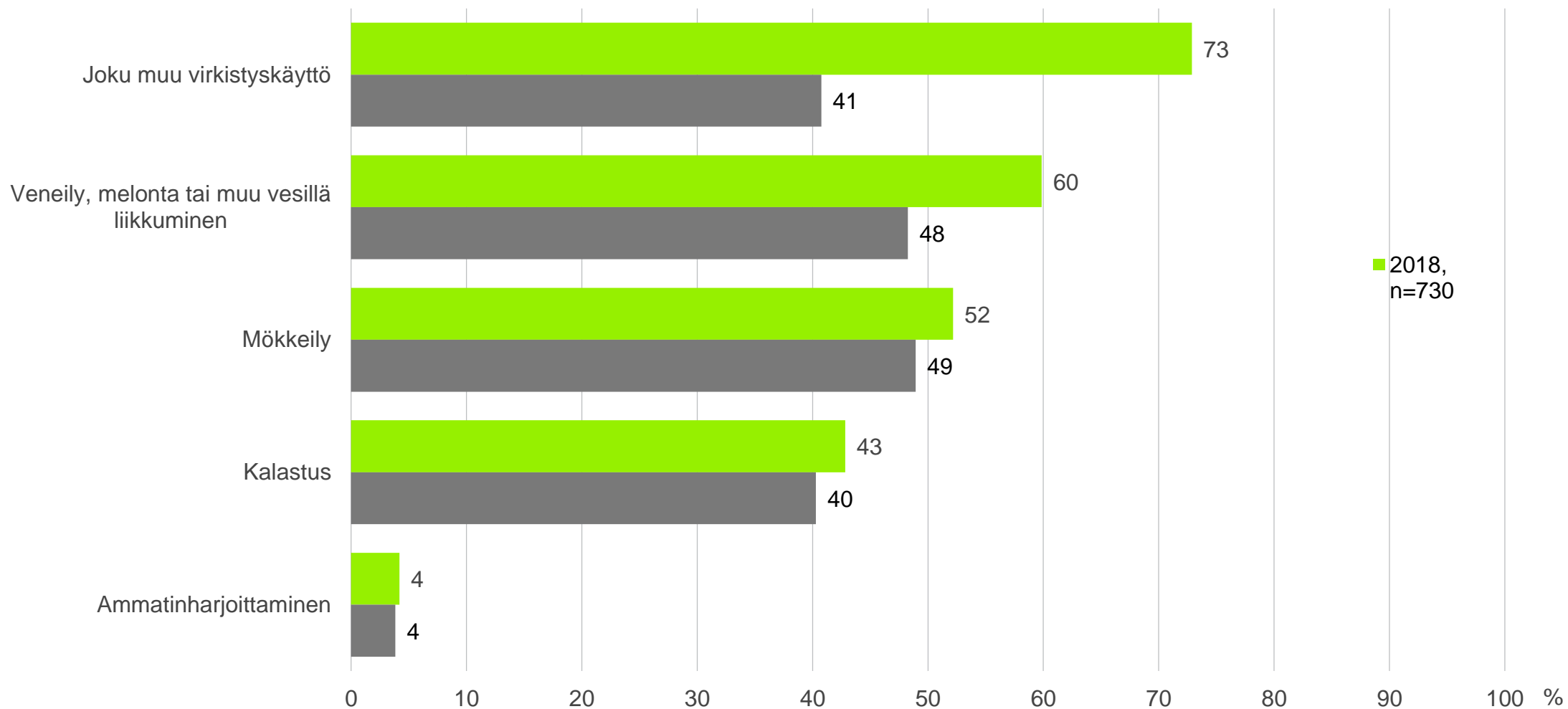

Onko viimeisen vuoden aikana viettänyt aikaa Saimaalla tai sen rannalla...

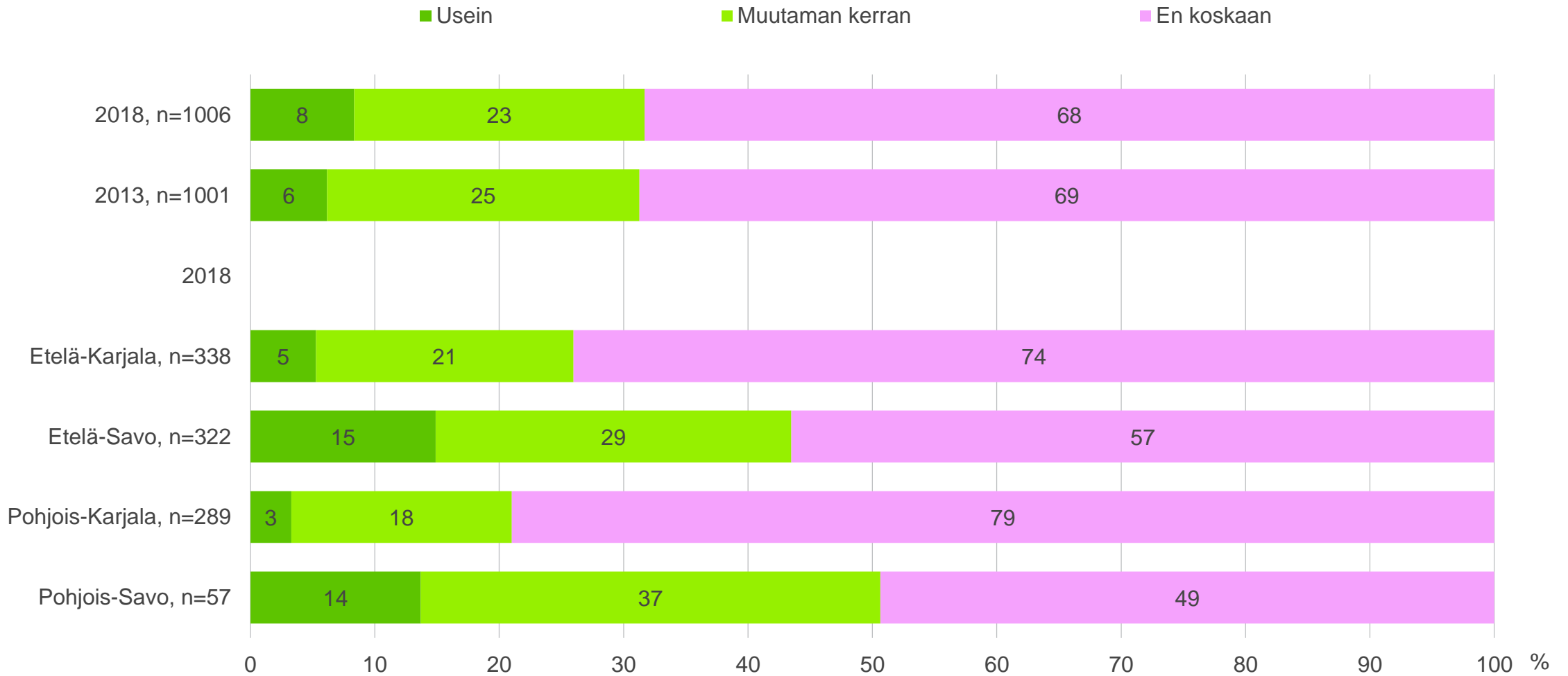
n=kaikki vastaajat

Mitä seuraavista on tehnyt Saimaalla tai sen rannalla viimeisen vuoden aikana

n=on viettänyt aikaa Saimaalla

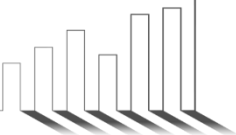
Onko nähnyt saimaannorpan luonnossa...

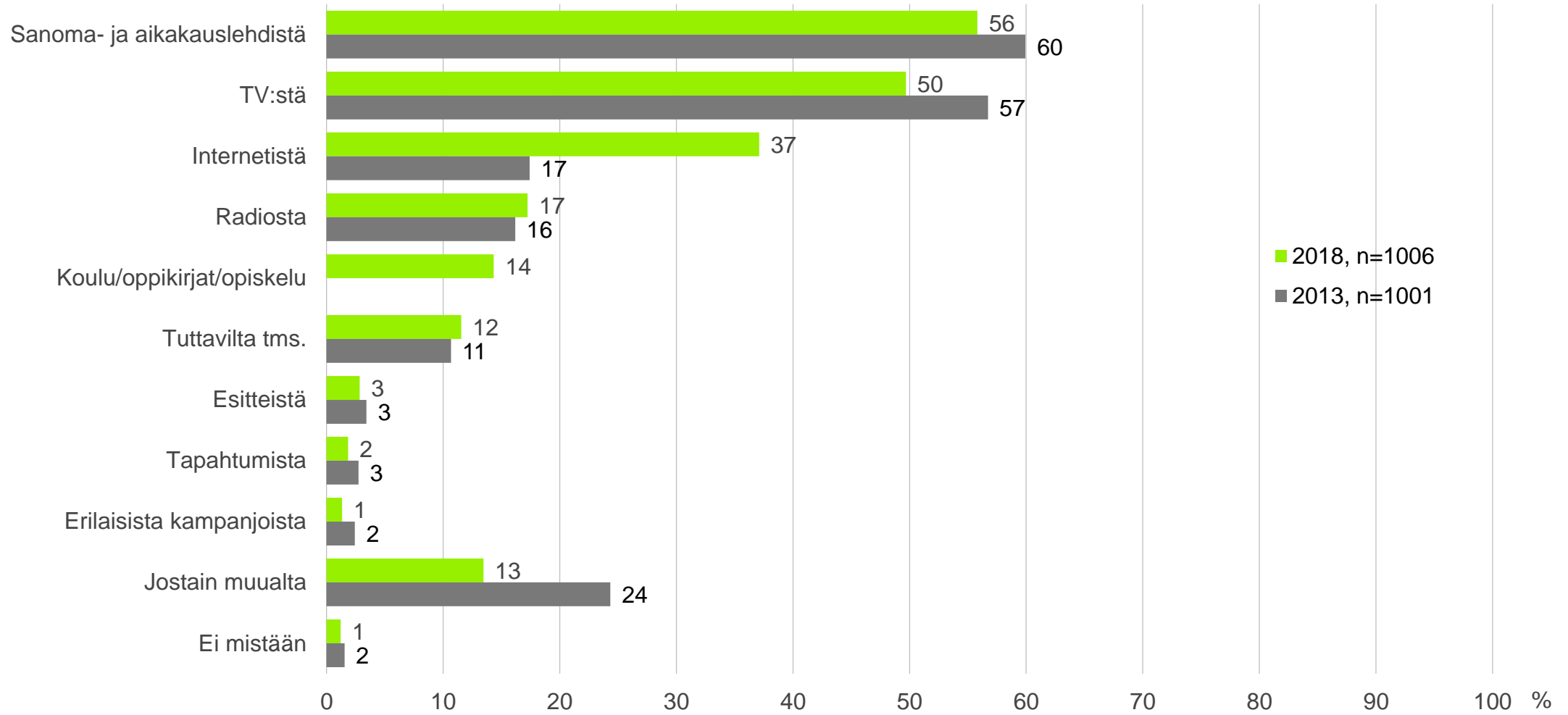
n=kaikki vastaajat

Tiedon saanti saimaannorpasta ja sen suojelusta

- Tärkeimmät tiedonlähteet saimaannorpasta ovat sanoma- ja aikakauslehdet (56 % saanut tietoa näistä), televisio (50 %) ja internet (37 %). Internetin osuus on kasvanut selvästi vuodesta 2013, lehtien ja television puolestaan on pienentynyt jonkin verran.
- Tärkeimmät tietolähteet vaihtelevat iän mukaan. Yli 50-vuotiailla ovat sanoma- ja aikakauslehdet selvästi keskimääräistä tärkeämpiä tietolähteitä. Alle 35-vuotiaat puolestaan nimesivät internetin (55 %) tärkeimmäksi tietolähteeksi ja koulun ja opiskeluun liittyvät asiat toiseksi tärkeimmäksi (35 %).
- Valtaosa, 78 prosenttia, kokee, että saimaannorpan suojelutoimenpiteistä on saatavilla tietoa sopivasti. Neljäntoista prosentin mielestä tietoa on saatavilla liian vähän ja kolmen prosentin mielestä tietoa on liian paljon. Nuoret, alle 35-vuotiaat kokevat muita ikäluokkia selvästi enemmän, että tietoa on saatavilla liian vähän.
- Niitä, jotka kaipasivat tietoa enemmän, pyydettiin omin sanoin kertomaan, millaista tietoa he kaipaaisivat. Tietoa kaivattiin mm. yleisesti suojelusta, pesimispaikoista, talvehtimisestä, kalastukseen liittyvää tietoa, sekä tietoa siitä, miten yksittäinen ihminen voisi auttaa tai vaikuttaa norppien suojeluun. Kaikki avoimet vastukset toimitetaan raportin liitetiedostossa.

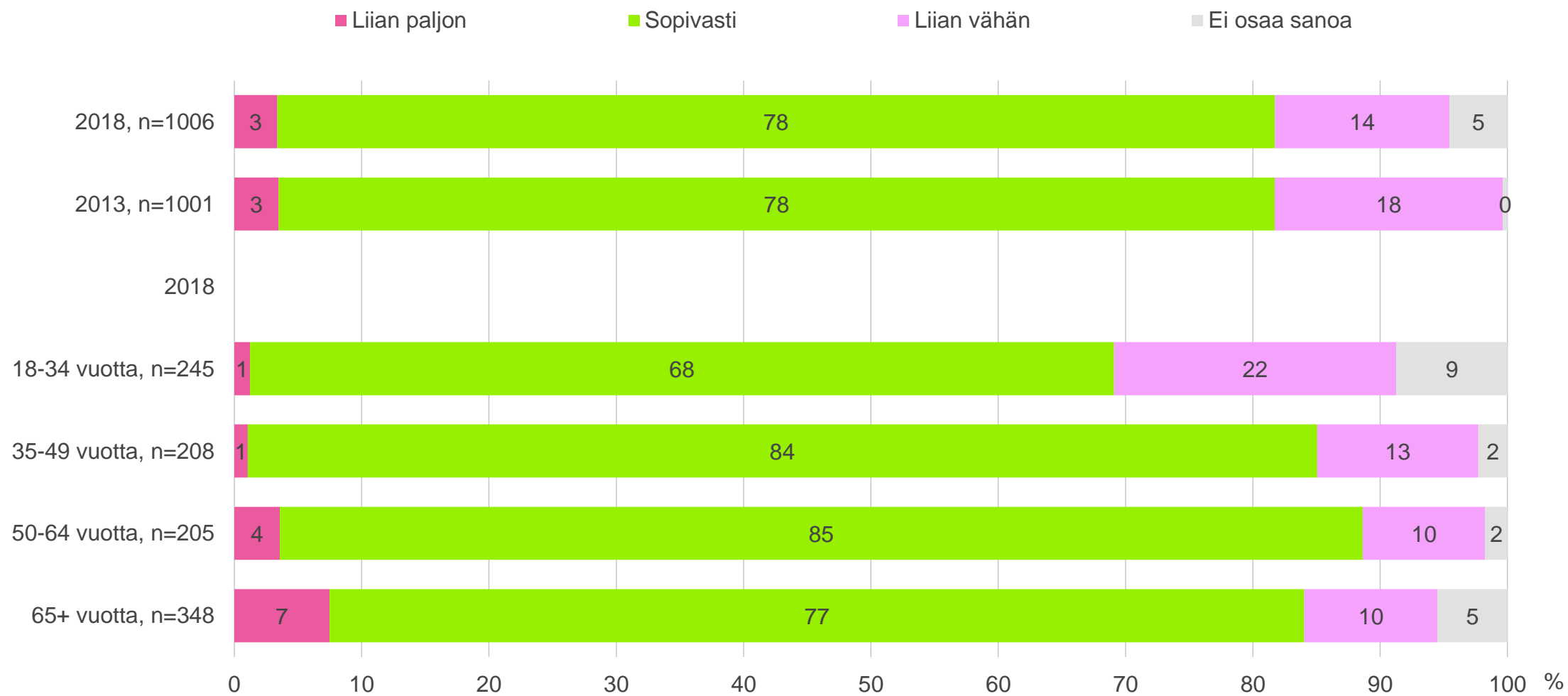

Mistä on saanut tietoa saimaannorpasta

n=kaikki vastaajat

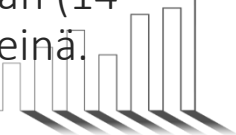
Onko saimaannorpan suojelutoimenpiteistä saatavilla tietoa liian paljon, sopivasti, vai liian vähän?

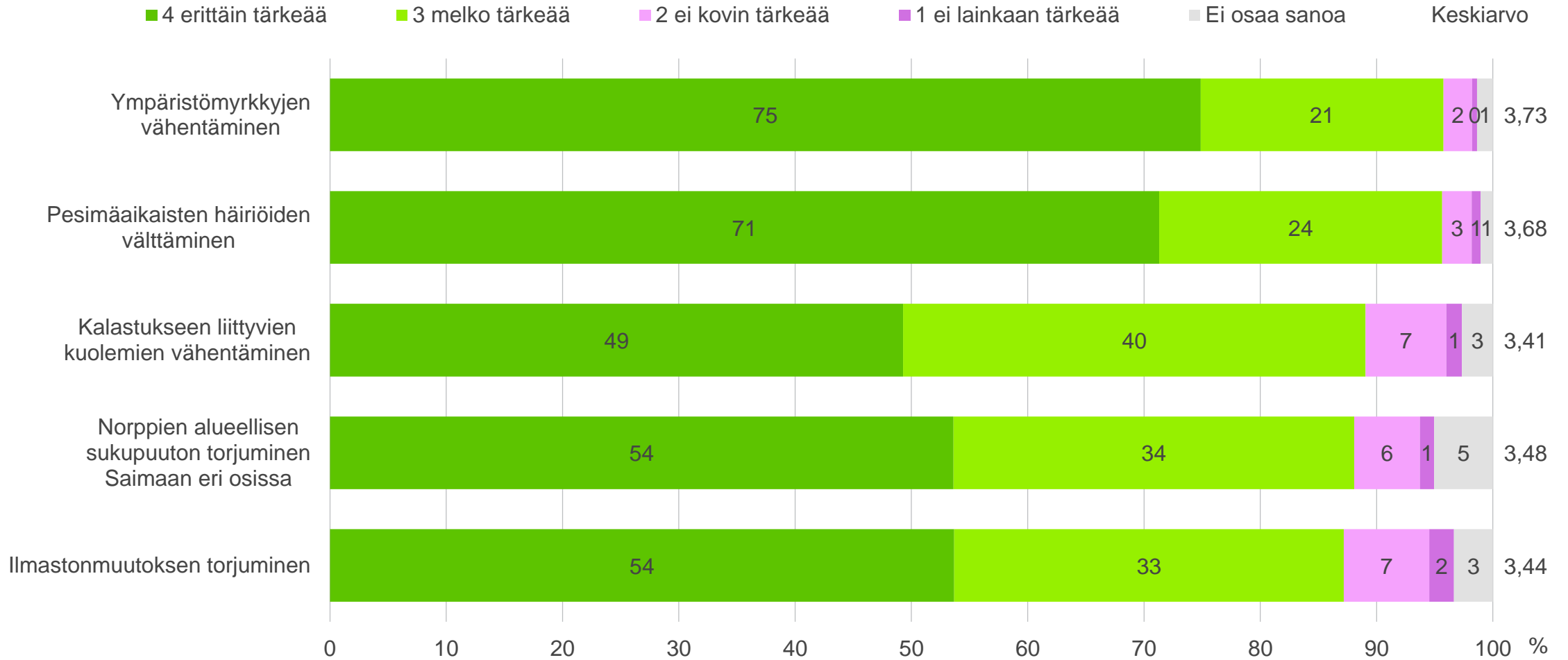
n=kaikki vastaajat

Mielipiteet saimaannorpan suojelusta

- Saimaan vesistöalueen asukkaat suhtautuvat saimaannorpan suojeluun erittäin myönteisesti. Erittäin tärkeänä sitä pitää 57 prosenttia ja melko tärkeänä 39 prosenttia vastaajista. Ainoastaan neljä prosenttia ei pidä suojelua kovin tai lainkaan tärkeänä. Naiset suhtautuvat suojeluun vielä myönteisemmin kuin miehet, muita merkitseviä taustaryhmäkohtaisia eroja ei löydy.
- Kun vastaajille lueteltiin joukko uhkia, ja heiltä kysyttiin, miten tärkeäksi he arvoivat uhkien torjumisen saimaannorppien suojelemisen kannalta, pidettiin kakkien uhkien torjumista tärkeänä. Hieman muita tärkeämpiä erottuivat ympäristömyrkyjen vähentäminen (96 % pitää vähintään melko tärkeänä) ja pesimäaikaisten häiriöiden välttäminen (95 %) pitää melko tärkeänä. Seuraavina tulivat kalastukseen liittyvien kuolemien välttäminen (89 %), norppien alueellisen sukupuuton torjuminen Saimaan eri osissa (88 %) ja ilmastonmuutoksen torjuminen (87 %).
- Selkein muutos vuodesta 2013 on se, että ilmastonmuutoksen torjuminen koetaan nyt selvästi tärkeämmäksi asiaksi kuin viime tutkimuskerralla. Silloin 78 prosenttia piti sen torjumista vähintään melko tärkeänä saimaannorpan suojelemiseksi. Saattaa tosin olla, että tämä tulos heijastelee ihmisten havahtumista ilmastonmuutokseen yleensä, eikä ainoastaan sen vaikutuksiin saimaannorpan tilanteeseen. Naiset kokevat miehiä useammin kaikkien uhkien torjumisen tärkeänä. Muita mainitsemisen arvoisia taustaryhmäkohtaisia eroja ei löydy.
- Ylivoimainen enemmistö vastaajista koki perustelluiksi heille luetellut neljä saimaannorpan suojelutoimenpidettä. Talviaikaiset liikkumisrajoitukset koki perustelluiksi 91 prosenttia ja kalastusrajoitukset 88 prosenttia. 79 prosenttia koki, että Saimaan talviaikaisen vedenkorkeuden sääntely ja norpan pesimäalueiden suojeleminen muulla maankäytöllä ovat perusteltuja suojelutoimenpiteitä. Eteläsavolaisissa vastaajissa on keskimääräistä enemmän (14 %) niitä, jotka eivät pidä talviaikaisia liikkumisrajoituksia ja kalastusrajoituksia perusteltuina suojelutoimenpiteinä.

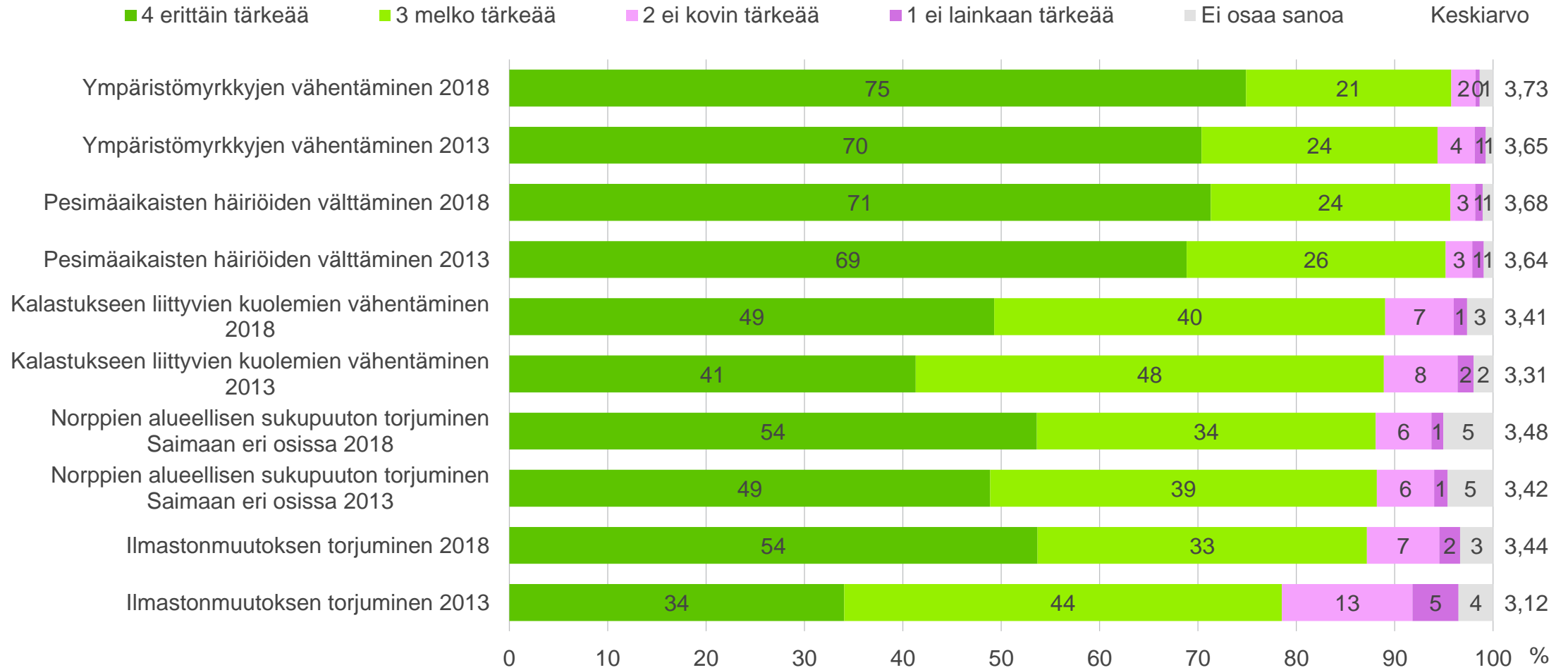

Miten tärkeäksi arvioi seuraavien uhkien torjumisen saimaannorpan suojelemiseksi

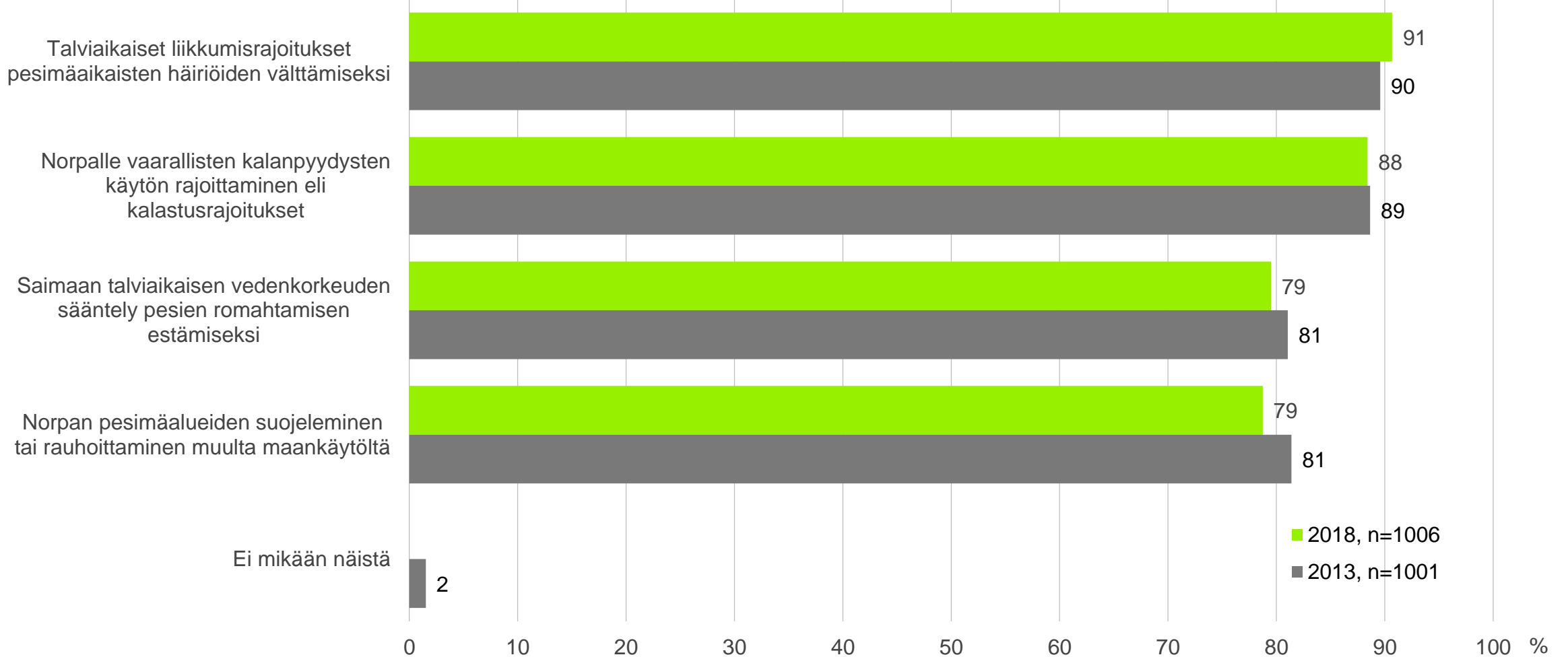
Kaikki vastaajat, n=1006

Miten tärkeäksi arvioi seuraavien uhkien torjumisen saimaannorpan suojelemiseksi

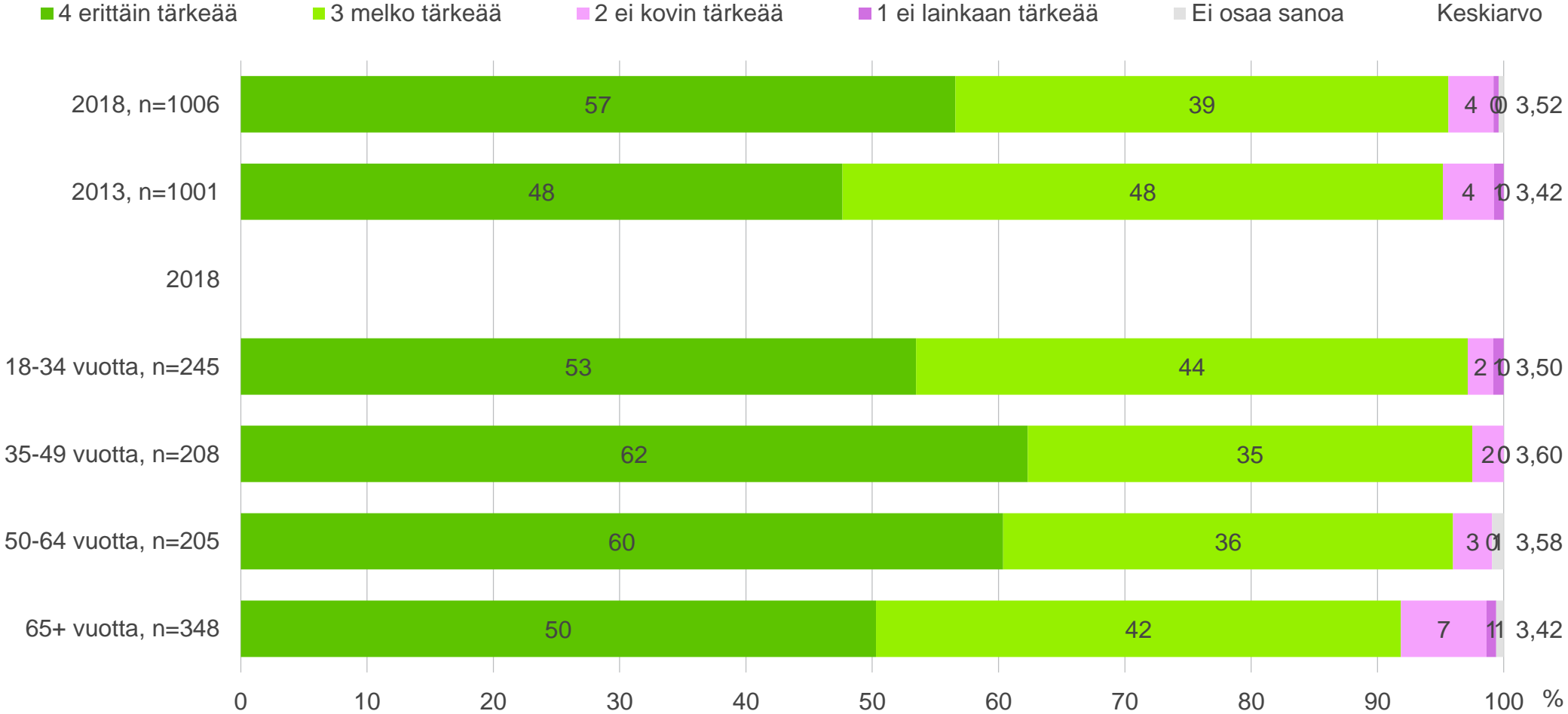
Kaikki vastaajat, 2013 n=1001, 2018 n=1006

Pidättekö seuraavia nykyisiä saimaannorpan suojelutoimenpiteitä perusteltuina? Vastatkaa jokaisen luetteleman asian kohdalla kyllä tai ei.

n=kaikki vastaajat

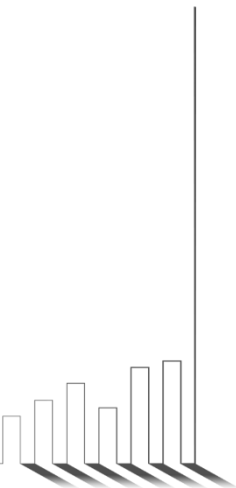
Miten suhtautuu saimaannorpan suojeluun

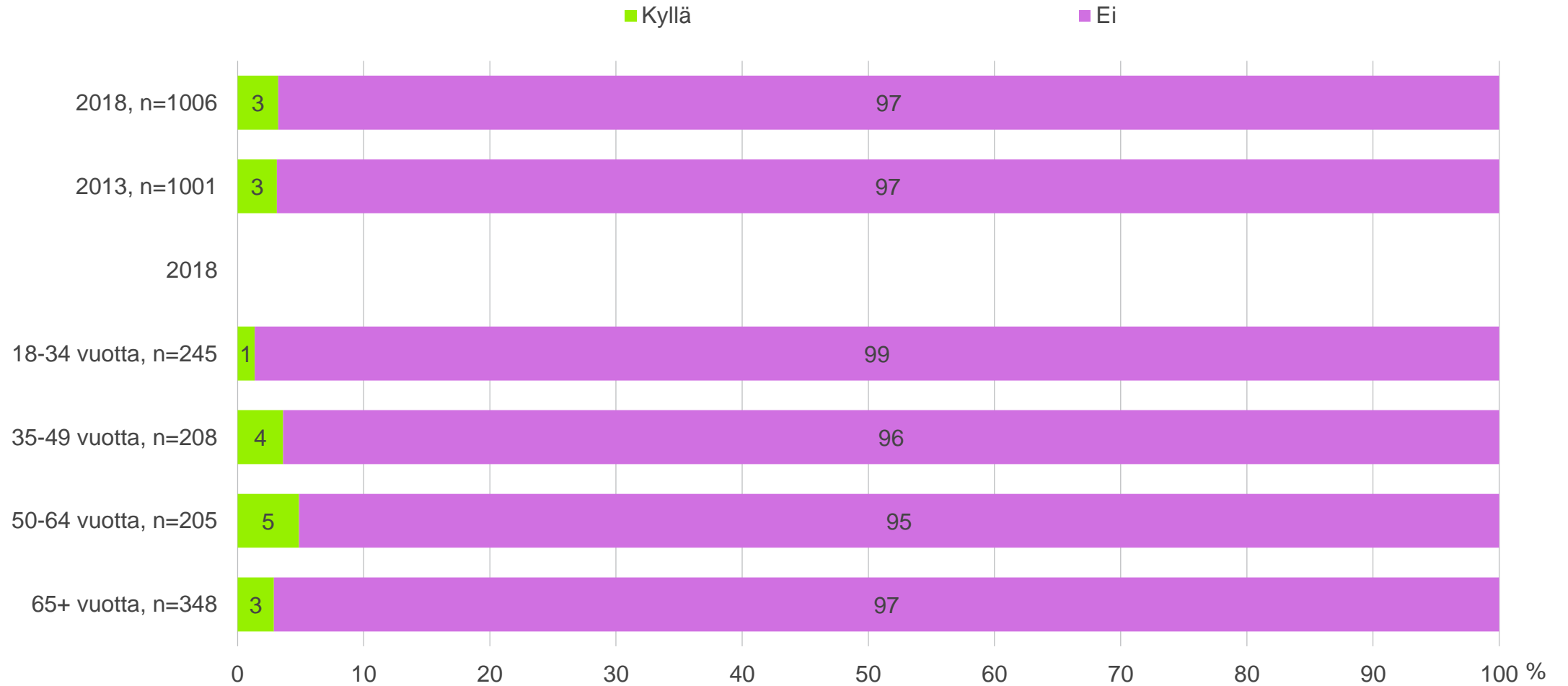
n=kaikki vastaajat

Kokemukset saimaannorpasta

- Kolmella prosentilla vastaajista on ollut kielteisiä kokemuksia saimaannorpasta. Tuloksessa ei ole muutosta vuodesta 2013. Kysyttäessä millaisia kielteiset kokemukset ovat olleet, nousevat kalastukseen ja kaloihin liittyvät asiat esiin: norppa on syönyt kalat verkoista ja kalastusrajoitukset harmittavat.
- Myönteisiä kokemuksia saimaannorpasta ilmoitti nyt 55 prosenttia, mikä on jonkin verran enemmän kuin vuonna 2013. Myös myönteisiä kokemuksia omaavilta kysyttiin, millaisia myönteiset kokemukset ovat olleet. Norpan näkeminen luonnossa on ollut monille mieleenpainuva kokemus, myös norppien yleinen suloisuus ja ihanuus mainitaan usein, niiden näkeminen ja ajattelemisenkin tuntuu saavan ihmiset hyvälle mielelle. Norppa-live kerää myös huomattavan joukon mainintoja. Avoimet vastaukset löytyvät sellaisenaan raportin liitteenä.
- Saimaalla säännöllisesti liikkuvat sekä norpan luonnossa nähneet ilmoittavat keskimääräistä selvästi useammin, että heillä on myönteisiä kokemuksia saimaannorpasta.

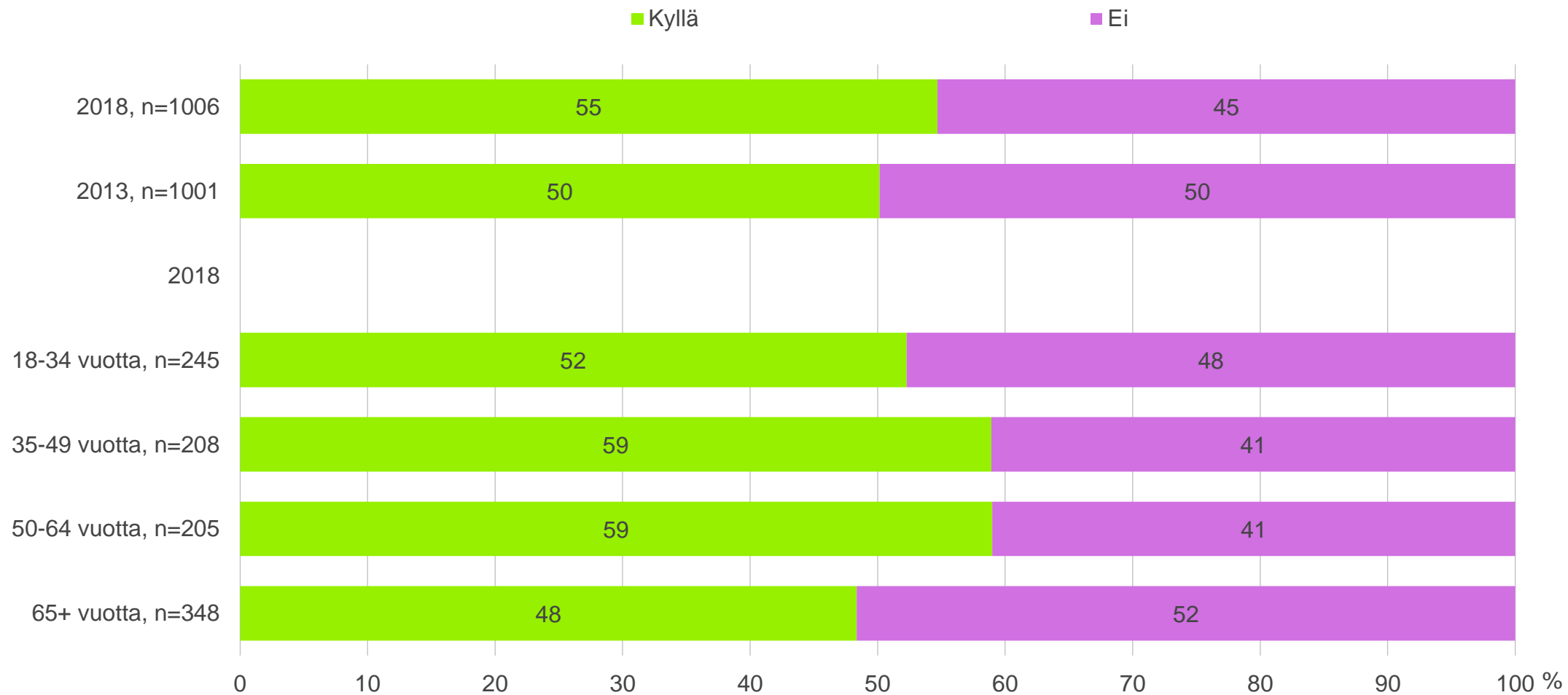

Onko ollut kielteisiä kokemuksia saimaannorpasta

n=kaikki vastaajat

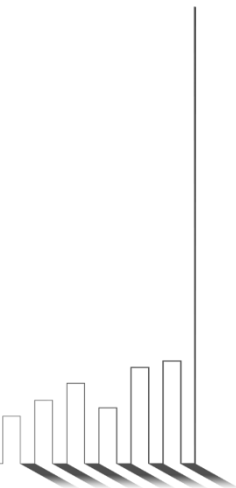
Onko ollut myönteisiä kokemuksia saimaannorpasta

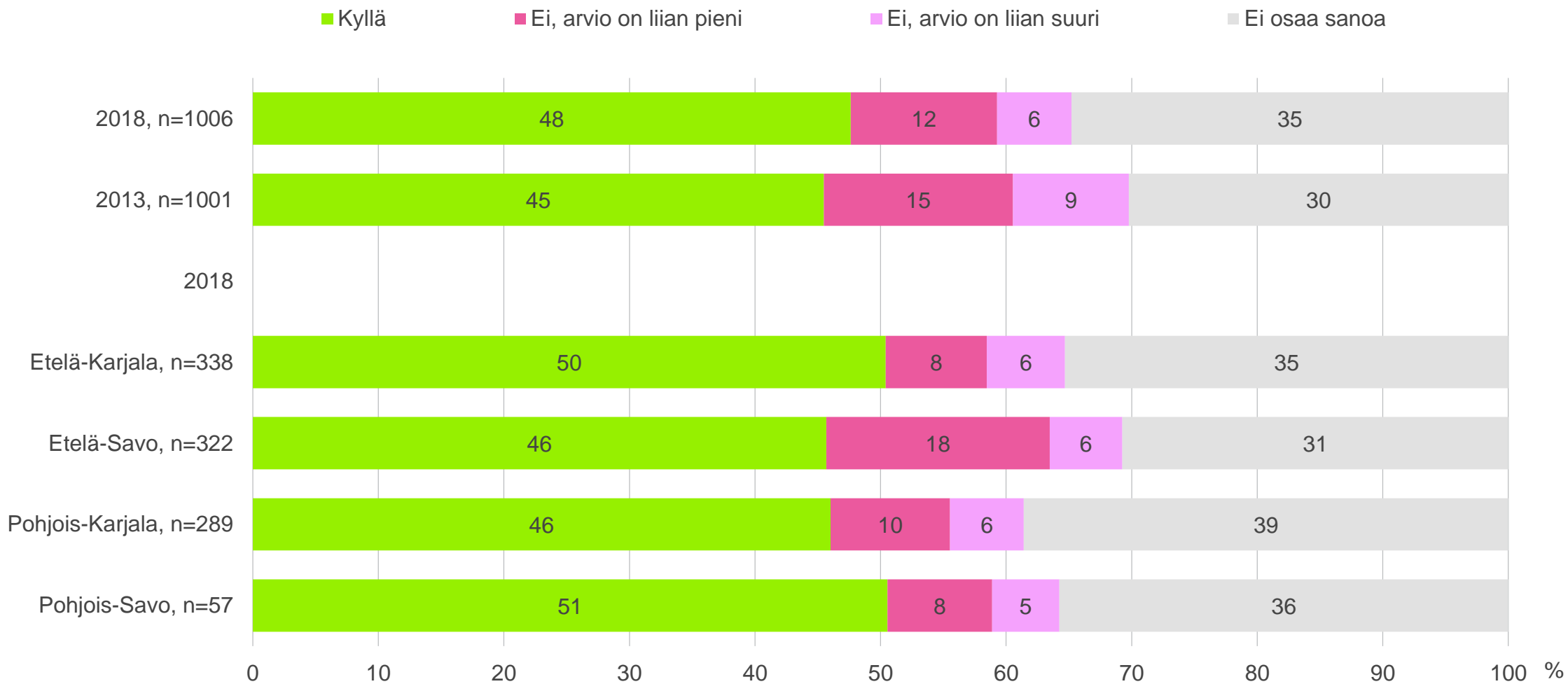
n=kaikki vastaajat

Norppien määrän arvion oikeellisuus, Saimaannorppa-LIFE –hankkeen tunnettuus

- Arvioita saimaannorppien määrästä pitää oikeana 48 prosenttia vastaajista. Kaksitoista prosenttia pitää määrää liian suurena ja kuusi prosenttia liian pienenä. Yli kolmannes vastaajista ei osaa ottaa kantaa asiaan. Miehet ja eteläsavolaiset vastaajat pitävät arviota keskimääräistä selvästi useammin liian pienenä. Arviota sopivana pitävien osuus on kasvanut hieman vuodesta 2013, arvioita liian suurena tai pienenä pitävien osuus on pienentynyt hieman. Epätietoisia on nyt enemmän kun vuonna 2013.
- Saimaannorppa-LIFE –hanketta voidaan pitää kohtuullisen tunnettuna, mutta parannettavaa edelleen on. Hankkeen tuntee nimeltä 42 prosenttia Saimaan vesistöalueen asukkaista ja viidelle prosentille se on tuttu. Kuitenkin yli puolet (54 %) ei ole kuulutkaan hankkeesta (koska vastausjakauman prosentit esitetään kokonaislukuna, on eri vastauksien summa tässä kysymyksessä 101 %). Tietoisuudessa ei löydy suuria eroja ikäryhmien välillä tai alueellisesti.

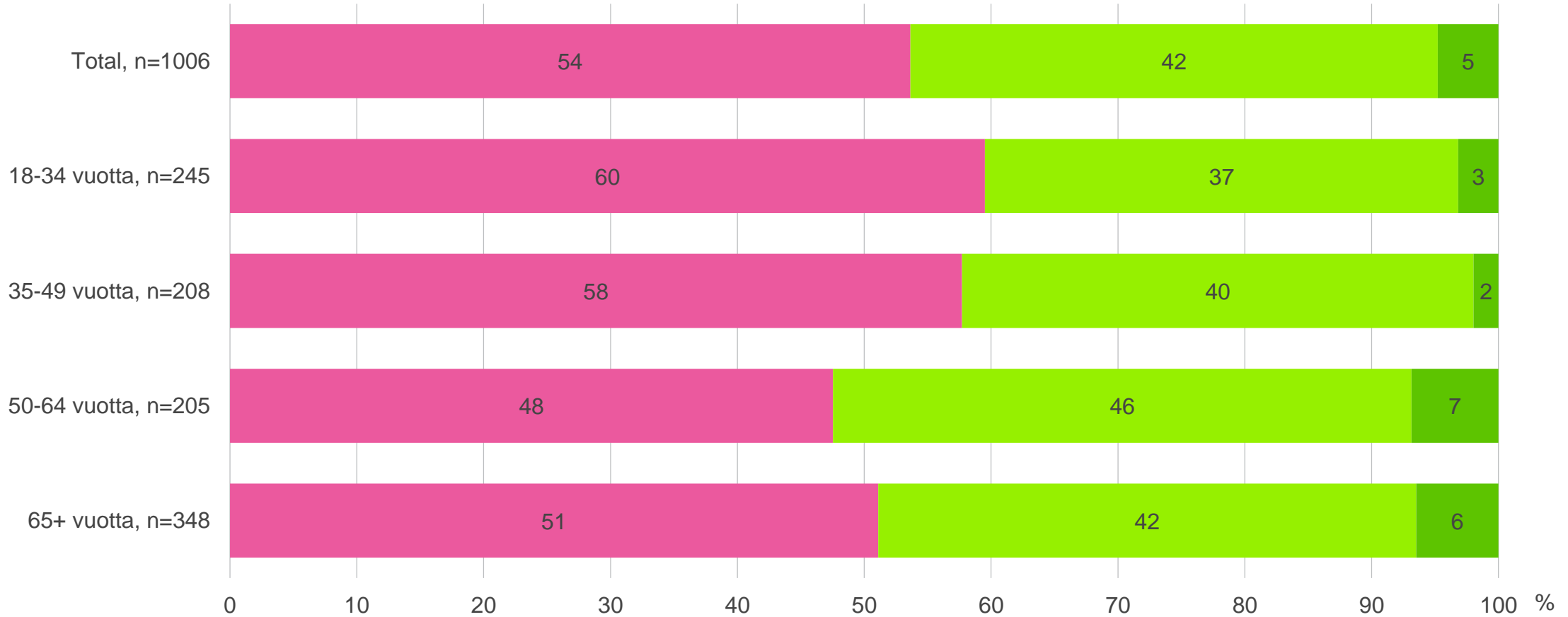
Saimaannorppien määräksi arvioidaan 370-380 kpl (v2013 310 kpl). Vastaako tämä virallinen arvio totuutta, vai onko arvio liian suuri tai liian pieni.

n=kaikki vastaajat

Mikä seuraavista vastaa tiedon tasoanne Saimaannorppa-LIFE -hankkeesta

■ En ole kuullutkaan hankkeesta aikaisemmin ■ Olen kuullut nimen, mutta en tunne hankkeen sisältöä ■ Hanke on minulle tuttu

n=kaikki vastaajat

Tuomo Turja

tuomo.turja@taloustutkimus.fi

p. 010-7585 208, 050-5922485

